Переклад С. Гординського

1

Проживши тридцять літ і зим,
Ганьби і всіх понижень ситий,
Я став ні мудрим, ні дурним,
Хоч не одним був лихом битий;
Все довелося пережити
Від рук Тібода д'Оісіньї,
Що їздить люд благословити, —
Всім біскуп він, лиш не мені.

2

Мені не пан він, не єпископ,
Я не орю його землі,
Йому не кланяюся низько,
Як хлоп і хлопка на ріллі.
Все літо при його столі
Я мав лиш воду з сухарями;
Знак скнари на його чолі,
Хай Бог йому подасть те саме!

3

Як хтось би дорікав мені,
Мовляв, я зла йому бажаю,
То заявляю твердо: ні! —
Їйбо, його не проклинаю.
Лиш одного з небес благаю:
Той самий милосердя пай,
Що він мені, Владико Раю,
Його душі і тілу дай!

4

Для мене був він страх безсердний,

В житті я гіршіих лих не мав,
Хотів би я, щоб Милосердний
Йому подібно зрахував...
Та в Церкви інший єсть устав:
Молись за ворогів! — Хай буде,
За всю ганьбу, що я зазнав
Від нього — хай Господь розсудить.

5

Отож, за нього помолюсь
На душу доброго Котара.
Лиш як? Напам'ять научусь,
Бо до читання я нездара.
Я пацір дам йому Пікара, —
Якщо не чув його ніде,
Ще поки час, хай вивчить зараз
У фляндрськім Ліллі чи Дуе.

6

Та як він схоче сам від мене
Молитви, хрещенням моїм
Клянусь і слово дам священне
Не підвести його ні в чім:
Пориюсь в Псалтирі своїм
(В оправі він не з кордовану) —
І у псалмі Тебе хвалім
Я сьомий вірш читати стану.

7

Тож Сину Божому молюсь
У життьовім своїм змаганні,
Хай прийме цю мольбу Ісус,
Моя душа в його владанні.
Мене беріг він у блуканні
Від диких власти своєволь,

Будь славен він і Наша Пані
Й Людовик, Франції король!

8

Дай Бог 'му Якова достаток,
Будь слава Соломона з ним,
(Відваги має він багато,
Клянусь, незборний він ніким!),
В недовгочаснім світі цім,
Який він довгий і великий,
Щоб був він у житті своїм
Метусаїлом довговіким.

9

І щоб дванадцятьох синів
Із королівської він крови
На ложі шлюбному сплодив,
Нащадків Карлових казкових,
Як Марціял, на бій готових.
Тож хай бажання прийме ці
Дофін колишній без відмови
І в Рай увійде накінці.

10

Тому, що тілом знемогаю,
І ігірше — мій гаман охляв,
Як довго всі клепки ще маю
(Ті, що Господь у мене вклав,
Бо в інших я ума не крав),
Цей заповіт свій поетичний,
Останню волю, я списав,
І хай він буде невідкличний.

11

Це в шістдесят і перший рік

Пишу, коли король ласкавий
З тюрми звільнив мене, де вік
Волік я свій без честі й слави.
За це чолом я нелукавим
Поклін йому товктиму свій;
Докіль ще серце гоцки править,
Забуть добродія не смій!

12

Це правда: після сліз і болю,
Зідхань і жалісних стогнань,
Всіх скарг на нещасливу долю,
І мук, і втоми від блукань,
Колючість тих моїх страждань
Мене навчила у згризотах
Більш, ніж збагнув усяких знань
Аверроес у Арістота.

13

А все ж, коли у дні тривог
Я мандрував тоді, безгрішний,
Як учням з Еммаусу Бог
{Про це Святе Письмо нам пише)
Поміг мені: вказав затишне
Містечко, повне сподівань;
Яким я і не був би грішним,
Лиш впертих жде пекельна хлань.

14

Я грішний, так, але ласкавий
Господь ще смерти не дає;
Він жде навернення й поправи,
І з кожним грішником так є.
Хоч пріх мертвить життя моє,
Та Бог живий, він милость має,

Як лиш сумління заклює,
Прощення й ласку посилає.

15

Роман Трояндний з'ясував
У вступі: вибачливі будьмо
На вид усяких грішних сцрав,
Що юнь створила їх безпутньо,
Таких на старість літ не гудьмо,
Егеж! що слово —— правда вся,
Тож ті, що мнуть мене могутньо,
Не раді, щоб постарівсь я.

16

Якби добро загальне смерти
Моєї вимагало — хай!
Тоді, щоб всі злочинства стерти,
Сам, Господи, мене скарай!
Бо всяк, старий чи юний, знай:
Нікому кривди я не чинив,
А бідному, як не благай,
Гірські не вступляться вершини.

17

Як Олександер царював,
Прийшли до нього з чоловіком,
Що Діомеда ймення мав,
Він руки опутані мав ликом,
Так, як злодюгам роблять диким,
То розбишака був морський.
Став він перед царем великим
Прийняти смертний присуд свій.

18

Владар грабіжника питає:

"Навіщо на розбій ідеш?"
А той йому відповідає:
"Чому розбоєм ти це звеш?
За те, що гладь морських безмеж
Своїм суденцем каламучу?
З твоєю зброєю я б теж
Був імператором могучим.

19

"Скажу тобі: таке життя
Мені фортуна присудила,
Мізерну долю маю я
І з нею битися не сила.
Тож: вибач їй, як зле зробила,
І знай: з великої біди
(Як каже приказка до діла)
Чесноти і добра не жди."

20

Владар роздумав повість тую,
Що Діомед йому повів:
"Твою фортуну я лихую
Зміню на добру", заявив.
І мирно Діомед зажив
Тоді з сусідами своїми;
Валер потвердить правду слів,
Великим названий у Римі.

21

Коли б то дав мені Пан-Біг
Добрягу Олександра стріти,
І той мені так допоміг,
А я тоді став зло чинити,
Без жалю у вогні спалити
Я б засудив себе в ту мить.

Мус каже людям злу служити
І вовк голодний з лісу мчить.

22

Я час оплакую юначий,
Коли я більш від інших жив,
Вже старість недалеку бачу,
Яку від мене він таїв:
Той час ні пішки не спішив,
Ані конем: гай, гай! де ж дівся?
Крильми нежданно злопотів
І я голіруч залишився.

23

Він відлетів, а я услід
Тягну знання убогу нитку,
Сумний, зчорнілий, наче глід,
Без ренти йі грошей для прожитку.
Бокують свояки, вже, видко,
Мене позбутись раді, всяк
Обов'язки родинні швидко
Забув, бо, бачте, я — голяк.

24

Я не жалкую, що розтратив
Все для банкетів та забав,
Коли ж кохався, продавати
Нічого в друзів я не крав,
Жалю з них ні один не мав.
Кажу це, й не брешу, їйбогу,
Й обороню те, що сказав:
Невинен — то й не страх нічого.
25
Колись кохатися я вмів,
Ще й нині я не був би проти,

Та серце тускне і напів-
Пустий живіт щось без охоти
Знов до тієї йти роботи.
Хай замість мене мчить мосьпан
Якийсь обжертий на зальоти, —
Худих кишок не тягне в тан.

26

Ох, Боже мій, коли б я вчився,
Безглуздих не шукав забав
І добрим звичаям корився,
Я б дім і тепле ліжко мав.
Та що ж, я школу обминав,
Як роблять це недобрі діти.
Дивлюсь на те, що написав,
І серце почало щеміти.

27

Всемудрому довірився я
Занадто (добрий був для мене!),
Коли казав: "Люби життя,
Мій синку, поки ще зелене";
Та інше ще речення вчене
Він зрік про молоді літа,
Цитую точно ізреченне:
"Цей світ — марнота єсть пуста!"

28

Так дні життя мого пропали,
Як (мовив Іов) ті нитки,
Що на сукні їх ткач присмалить
Горючим віхтем з-під руки:
Коли якісь ще волоски
Стирчать, умить їх жар з'їдає.

Та не гризуть мене думки,
Бо смерть рахунки всі зрівняє.

29

Де ділись пишні джиґуни,
Що з ними я дружив без тями,
І співуни, й балакуни,
Приємні вчинками й словами?
Одних уже зарили в ями,
Нічого не лишилось з них,
Хай Рай же їм відчинить брами,
А Бог помилує живих!

30

А інші вибилися швидко,
Той дука став, той мосціпан,
Ще інший — хліб лжне крізь шибку
В пекарні бачить, голоштан;
А ті пішли в чернечий стан
Картузіян чи целестинів,
Всяк по-своєму взувся пан
І різно походжає нині.

31

Владикам хай поможе Біг
Добро чинити й в мирі жити;
Ніщо не перемінить їх,
Тому їх краще залишити.
Але для бідних, лихом битих,
Які я, терплячість, Боже, дай!
А інші хай раюють ситі,
З'їдають свій багатий пай.

32

У них барила вин п'янливих,

І риба в сосі запашнім,
Росоли, печива, підливи,
Яешні смажені з будьчим.
Вони не мулярі, яким
Чимнебудь легко догодити,
Підчаших теж: не треба їм,
Всяк знає сам собі налити.

33

Я збився з стежки слів моїх
На зовсім несуттєві справи;
Я ж не суддя від діл людських
Карати злих, звільняти правих.
Я сам був грішний і лукавий,
Ісусе пресолодкий мій!
А втім, усім їм зичу слави!
Та як лишу, так розумій.

34

Але про речі ці вже досить;
Про приємніше щось почнім,
Бо дехто справ таких не зносить,
Вже осоружні стали всім.
Убозство в розпачі своїм
Бунтарство тягне за собою,
Як словом не шпигне гірким,
Щипне хоч думкою їдкою.

35

Я вбогий з наймолодших літ,
Із роду бідного, низького;
Мій батько доста мав лиш бід,
Орас, мій дід, теж жив з нічого.
В нас злидні спали під порогом
І на гробах моїх батьків, —

Хай будуть душі їхні з Богом! —
Ані корон, ані гербів.

36

Як бідкаюся над бідою,
То серце гомонить не раз:
"Не забивай себе журбою,
Мій милий, не шукай ураз.
Ти, як Жак Кер, грішми не тряс,
Та краще в сірій власяниці,
Ніж бути дукою весь час
І гнити в мармурній гробниці".

37

Ніж бути дукою ?.. Невже?
Мій Боже! — й далі край усьому?
Як мовив цар Давид: "Уже
Сліди всі замело по ньому."
Кінець, ні слова вже нікому,
Не личить грішному мені;
Хай богослови б'ються в цьому,
Шукають іістини на дні.

38

Я син не янгола, я знаю,
У діядемі світлих звізд
Чи тіл небесних, що палають.
Мій батько вмер, "єго же ність",
Давно сиру землицю їсть.
І знаю, й мати світ покине,
Бідачка знає: смерть — не гість,
Вже швидко діждеться і сина.

39

І знаю: бідних, багачів,

Худих, товстих, мирян, святенних,
Шляхтян, селян, панів, старців,
Красунь, бридуль, дурних, учених,
Дам у колетах височенних,
Який не був би їхній стан,
В очіпках чи в хустках смиренних,
Всіх смерть у свій потягне тан.

40

Чи то Парис, чи то Гелена,
Із болем умирає всяк,
Все гасне, віддих, кров у венах;
Жовч тріскає, немов боляк,
І потом потиться бідак.
Ніхто не виручить при смерті:
Ні син, ні брат, ані свояк,
Хто б захотів за нього вмерти.

41

Трясе ним смерть, аж він поблід,
Скоцюрбивсь ніс, набрякли жили,
Напухла шия, тіло — лід,
Суглоби й м'язи вже без сили.
Жіноче тіло, ніжне, миле,
Гладке, коштовне, — від біди
Такої й ти втекти безсиле?
Хіба живцем у небо йди!

Баляда про пань минулих днів

Скажіть, в якій це стороні
Є римська Фльора тонкостанна,
Архіппа, Тая — дві ставні
Сестриці, кожна бездоганна;
Де Ехо, та луна оманна,
Що рік переганяла біг?

Їх слава всім на світі знана, —
Та де ж минулорічний сніг?

Де Ельоїза? Жаль мені!
Ї їй Абеляра, любодана,
Звалашили. У Сен-Дені
Покрила біль його сутана.
Де та крульова богоданна,
Що, мов кота, зашивши в міх,
Пустила в Сену Бурідана?
Та де ж минулорічний сніг?

Де Блянш, лілея навесні,
Мов та сирена, співом п'яна,
Амбурґа, Лія чарівні,
Де Берта, "довга стіпка" звана,
І де англійська жертва — Жанна,
Яку пломінний скін постиг?
Де всі? Небесна знає Панна!
Та де ж минулорічний сніг?

Ох, князю, не питай відрана
До ночі, де шукати їх, —
Бо нуга буде ненастанна:
Та де ж минулорічний сніг?

Інша баляда про панів минулих часів
Де дівся Третій той Каліст,
Що літ четвірко був на троні,
Останній з цим ім'ям папіст?
Альфонс, король ув Араґоні,
І дюк ласкавий із Бурбонів,
І князь Артур, що мав Британь,
І Сьомий Кіарл у їхнім гроні?
І де відважний Шарлемань?

Де шкотський той король, що, вість
Несе, у кольорі червонім
Мав пів лиця, мов аметист,
Від підборіддя аж до скроні?
Де Кіпру цар на моря лоні
І де гішпанський володань
(Забув, як звався той в короні),
І де відважний Шарлемань?

Та марно трачу я свій хист;
Цей світ в оман живе полоні,
Усіх нещадна смерть поїсть,
Не висмикнешся від погоні.
Спитаю ще без церемоній:
Де Владислав, що з чехів дань
Збирав? Де дід його у броні?
І де відважний Шарлемань?

Де дівсь Клякен, владар Бретоні?
Дофін Овернський, без вагань,
І добрий дюк ув Аленсоні?
І де відважний Шарлемань?

Інша баляда
(старим стилем)
Где єсть святіший папеж той,
Что в мітрі, в ризі златошитій,
Носил епітрахил святой,
Той, что когди бивал сердитий,
Бил ним диявол в шию битий?
І он, і служка — до пори
Живет і будет в пил заритий,
Ох, все розносять проч вітри!

Где нині цареградский цар,
Той імператор златорукий,
Где честний Франції владар,
Перевишаючий всі дюки?
Он на хвалу Господной муки
Здвигал святі монастири,
Всі слушали єго науки, —
Ох, все розносять проч вітри!

А где Дофін з Кгреноблю, з В'єн,
Храбр і розумен? Где панове
З Діжону, з Долю і з Сален,
Где найстарійнгі їх синове,
Где товариство їх войскове,
Пахолки їх для трубной гри?
Чи всяк вина напился повен?
Ох, все розносять проч вітри!

І принцом смерть суждена срога,
Хоть стіни когтями дери,
Живущим всім єдна дорога, —
Ох, все розносять проч вітри!

42

Як папи, королі й княжата,
З утроби зроджені княгинь,
Заклякли у гробах багатих,
Своїх позбувшись володінь,
То я б, сарака рейнський, тлінь
Мав обминути? Воля Божа;
Та що я втіх пізнав глибінь,
Мені смерть праведника гожа.

43

Не вічно в світі ми живем,

Як злодій думає багатий,
Чи круть, чи верть — а всі помрем.
Старий щеі міг би втіху мати,
Що в молодості вмів блищати
Дотепністю; та як би лад
На старість знов погарцювати,
То всі сказали б: варіят!

44

Тепер таким на жебри треба,
Життям бо змушені важким.
Вони благають смерти в неба
Із серцем хворим і старим;
Страх перед Господом святим
Єдиний додає їм сили,
А то, законів божих стрим
Забувши, ще б себе убили.

45

Хтось веселун бував колись,
Тепер що скаже — все немиле,
Старі мавпи нелюбі скрізь,
Ґримаси їх осточортіли.
Як мовчки голову похилить,
То скажуть: скапцанів старий;
А бовкне слово, — хтось пришпилить:
Знов січку ріже. Боже, крий!

46

Також ті жіночки старенькі,
Що й жити вже набридло їм,
Дівчат лукавих молоденьких
На місці бачивши своїм,
Питають Господа, яким
Він правом їх зробив старими?

Але Господь у спорі цім
Мовчить, щоб не програти з ними.

Стара оплакує свої молодощі жалі гарної збройовниці

47

До мене скарга долетіла
Збройовниці, яка була
Колись красунею й хотіла
Щоб знову молодість прийшла:
"Ох, старосте, зрадлива, зла,
Твій крок так швидко поступає!
Собі я смерти б завдала,
Але за руку щось тримає.

48

"Мені хтось владу відібрав
Усіх красою чарувати,
Людей торгівлі, церкви, прав;
Хоч би який був хто багатий,
Все був ладен мені віддати,
Хоча б і жалував відтак,
За те, чого сьогодні мати
Дарма не хоче і жебрак.

49

"Я багатьох за ніс водила,
Бо страх немудра ще була,
Одного жевжика любила
І догоджала, чим могла.
Хоча я іншим допекла,
Їйбо, кохалася в хорошім,
Та це була людина зла,
У мене він любив лиш гроші.

50

"Хоч він мене нізащо мав,
Хоч копав, я його кохала,
Хоч по землі мене тягав,
Я не жаліла, все чекала,
Що скаже, шоб поцілувала.
Лайдак безсердний, мов на сміх,
Мене пригорне... Я прощала.
Та що лишилось? Стид і гріх.

51

"Вже він помер, літ буде з тридцять,
Я сива і стара снуюсь,
Буває, давній час присниться
І я ще більше зажурюсь.
Як часом гола подивлюсь
На себе щ дзеркало й побачу
Ягу скоцюрблену якусь,
То мало розуму не трачу.

52

"З чолом що сталося гладким,
З ясним волоссям, із бровами,
Із поглядом моїм сяйним,
З очима, хитрими ловцями;
З тендітних ушок мушельками,
Із носиком, тонким як хруст,
З чистеньким личком, з рум'янцями,
Із вишнями чудових уст?

53

"Де плечі ті, мов шовк гладенькі,
Рук витонченість молодих,
Маленькі груди, зад кругленький,
Бсе створене для чарівних

Турнірів — любощів палких,
Широкі ібедра і скарбниця
На стегнах повних і тугих,
Що у садку малім таїться?

54

"Чоло все зрите, в косах — сніг,
Злиняли брови, згасли очі,
Що бісики пускали й сміх, —
Злощастя купчиків охочих;
Скарлючивсь ніс, колись урочий,
У вухах клоччя стало сторч,
Запалі лиця блідість точить,
Сушні уста, на шиї — морщ.

55

"Такий кінець краси людської;
Рамена й пальці — кістюхи,
На плечі виліз горб дугою,
Не груди — звислі бовтюхи;
Як тісто, бедра. Скарбик — пхе!
А стегна — вже не стегна чисті,
Якісь засохлі макухи,
Ще й мов ковбаси ті, плямисті.

56

"Баби нещасні і дурні,
Над давніми поплачмо днями,
Ми, що навпочепки сумні
При іватрі збилися гуртами
Над димними конопляками;
Які ж були красуні з нас!
Та наш вогонь погас без тями
І все зім'яв нещадний час".

Баляда і поука гарної збройовйиці дівчатам утіхи

Ти, Рукавичничко чудова,
Що в мене вчилась стільки літ,
І ти теж, Б'янко Шевчукова,
Вже вам отямитися слід.
Направо, ліво — всіх ловіть
Безжалісно, кого знайдете,
Старих бо не цінує світ,
Мов зняті з обігу монети.

І ти, Ковбасничко, що шпарко
В танку ґрацйному пливеш,
Ґільмето, гарна Килимарко,
Хапай свого майструня теж;
А то крамниченьку замкнеш,
Як в старости впадеш лабети,
Старих ксьондзів втішатимеш,
Мов зняті з обігу монети.

Ти, Капелюшко Йоаннинко,
Не відпихай коханця знов,
І ти, Торбинко Катеринко,
Мужчинам пашу наготов;
Якби й негарну хто знайшов,
То й та веселої прикмети,
Старулі ж геть женуть любов,
Мов зняті з обігу монети.

Дівчата, жаль мій відціля,
Послухайте і знатимете,
Чому тепер скінчилась я,
Мов зняті з обігу монети.

57

Таку науку подає

Та, що уміла чарувати;
Чи зле, чи добре — так, як є
Я дав Фременові списати.
Він — писар мій забудькуватий,
Вразливий, недурний кумпан,
Як спорим — шлю його до ката:
Який слуга, такий і пан.

58

Я знаю, звикли небезпеки
Услід за любощами йти;
Ще піде хтось на супереки,
Гукаючи: "Гей, не крути!
Якщо обмани тих, що ти
Назвав, знецінюють кохання,
То ті страхи від дурноти,
Бо ті жінки не варт зідхання.

59

"Лише за гроші їх любов,
Їх любиться лише хвилини;
Хто б не прийшов — їм добрий лов,
Їм сміх, кишеня ж бідна гине.
За здобиччю із них кожна лине,
Та є чимало ще жінок
Без плями, й чесні їх мужчини
Хай бавлять — не тамтих дівок".

60

Як хтось таке мені промовить,
Скажу: нівроку в нього рот,
Та й висновки його готові,
Мовляв, щоб досягти висот,
В любові важкий скарб чеснот;
А я спитаю: чи дівчатка,

З якими розмовляв стокрот,
Цнотливі не були спочатку?

61

І справді, чесні всі були,
Без жодних закидів, без плями,
І правда, що, як почали,
То кожна з тих жінок між нами
Взяла, ще як не мала фами,
Хто був — пан, клерк чи мніх який,
Щоб загасить любови пламень,
Як свят-Антонів жар, палкий.

62

Тож, як з'ясовано в Декреті,
Їх любчики любили їх;
Вони кохали їх в секреті,
Не допускаючи чужих.
Але любов кінець постиг:
Бо та, що одного кохала,
Геть знудилася ним і всіх
Кохати раптом забажала.

63

Причиною, гадаю, тут
(Не ображаю з пань нікого)
Жіночої натури суть,
Яка кохання жде палкого.
Я не кажу тут більш нічого,
Лиш те, як в Раймсі і Труа
Чи в Ліллі ставляться до цього:
"Чотири майстри — це не два".

64

Так за носи коханців водять

Ті дами — й гонять до ста лих;
Така коханцям нагорода:
Усе довір'я гине в них,
Хоч був обіймів жар палких.
"Із воєн, ловів, поцілунків —
Таке переконання всіх —
Утіхи мало, більш фрасунків".

Подвійна баляда

Нуж, у любовний мчи танець,
Шукай забав несамовитих,
Не ліпший станеш накінець,
Лиш буде в голові дзвонити.
Любов бо творить шал неситий:
Цар Соломон склонивсь божкам,
Самсон очиці мав розбиті.
Щасливий, хто не любить сам!

Орфей чудовий голос мав,
На (сопілках він грав усяких,
З любови ж мало не пропав
В чотироглавого собаки.
Нарцис же годувати раки
Пірнув на саме дно к' линам,
Любов і дурощі — однакі.
Щасливий, хто не любить сам!

Сардан, той лицар давніх днів,
Що Кріт колись добув багатий,
Зробитись жінкою хотів
І льон з дівчатами сукати.
Давид, що вмів пророкувати,
Як стегна раз його очам
Відкрились, страх Господній стратив.
Щасливий, хто не любить сам!

Амнон збезчестити посмів
Сестру Тамар, що на прохання
Прийшла покуштувать млинців, —
Ця кровосуміш — злодіяння.
А Ірод рік — і свят-Йоання
Глава за марний впала крам —
За танці, джиґи і співання.
Щасливий, хто не любить сам!

Тепер про себе щось речу:
Мене мов шмаття в річці била
Любов, тож далі не змовчу.
Яка ж біда це спричинила?
Восельська Катеринка мила!
Ноель, той третій, теж був там,
Йому дам доброго кропила.
Щасливий, хто не любить сам!

Скажіть: невже той парубчак
Колись би кинув катеринки?
Ні, хоч горів би, мов відьмак,
На помелі, — він ні хвилинки
Не перестане лити слинки.
А все ж, лиш бевзь би вірив вам,
Будь ви брюнетки чи бльондинки.
Щасливий, хто не любить сам!

65

А та, котрій колись служив
Я серцем, вірним голуб'ятком,
Що в ній для себе я зустрів
Лиш журб і болів подостатком,
Коли б на зустрічів початку
Розкрила задуми свої,

Я б, може, викрутився гладко
Із пастки хитрої її.

66

Як починав я їй звірятись,
Вона прислухувалась лиш,
Не пробувала сперечатись,
Що більш, тулилися щільніш,
Щоб воркувати приємніш.
Так серед любощів розкрити
Вона змогла мене певніш,
Щоб з мене дурника зробити.

67

Вона вигадлива була:
Це є не це, а те, крутила,
Не борошно це, а зола,
Цей кінь — не кінь, але кобила,
Ця цегла — мусянжова брила,
Ця в грі паршива карта — туз,
Як всі дурисвіти, дурила
І підіймала все на глуз.

68

Верзла, що хмари — це телиці,
Що небо — з міді казанок,
Що вечір — ранні світ-зірниці,
Що хрін — зелений огірок,
Що у свині не хвіст — млинок,
Що яблучник — вино коштовне,
Що зашморг ката — звій ниток,
А пііп пузатий — дам любовник.

69

Так мною кидала любов,

Аж геть мене від себе вергла,
Хто в світі іншого б знайшов,
{Хоч би як срібло був чи перла),
З кого любов би таік обдерла
Усе і закрутила ним
І що не став би, як тепер я,
Коханцем прогнаним, смішним.

70

Я проклинаю всі кохання,
На них огнем і кров'ю йду,
Вони бездумно на страждання
І смерть вели мене бліду.
Тож скрипку геть під стіл кладу,
Кінець з коханцями палкими!
Якщо я був у їх ряду,
Клянусь, я більше вже не з ними.

71

Я пір'я по вітрах пустив,
Хто хоче, хай біжить ловити.
Але покину цей мотив,
Щоб раз почате закінчити.
Як хтось спитає, як ганьбити
Я міг відважитись любов,
Слова згадаю знамениті:
"Вмираєш — правду в очі мов"!

72

Вже чую згаги жар смертельний,
У харкотинні — білий слиз,
Мов тої вовни жмут кудельний.
І що скажу? Хіба, що скрізь
Я мохом для дівчат обріс,
Для них я вже не чустрий когут:

Мій голос — скрип старих заліз,
А я ж зелений ще, їйбогу!

73

Нехай же дяку прийме Бог
І — Так Тібо за зимну воду,
За те, що пхнув мене у льох,
Ще й гризти дав гіркого плоду
В заліззі... Як спімну ту шкоду,
Молюсь за нього. Знаю, як:
Хай Бог йому, як нагороду,
Дасть те, що мислю... й далі так.

74

А все ж йому не зичу лиха,
Будь славен він і капітан,
Також суддя, його потіха,
Приємний, завжди милий пан.
Я обмину тут інший сан,
Крім майстра Роберта малого.
Мені так любий весь той стан,
Як рід шахрайський любий Богу.

75

Я тямлю (хвален Бог повік!),
Що склав я, в путь зібравшись вільну,
У п'ятдесят і шостий рік,
Записки, що їх самовільно
Звав Заповітом дехто мильно;
Це не моя словесна гра.
Та скрізь я чую невідхильно:
Не кожен пан свого добра.

76

Не відречусь писань тих зараз,

Хоч я усе на карту склав;
У спочуванні до Бастара
Де Бара іншим я не став.
Три сінники йому я дав,
В додатку ще старі рогожі,
Щоб під коліна підв'язав,
Тоді триматись краще зможе.

77

Коли б дістати хтось не зміг
Те, що йому в леґаті дав я,
Розпоряджаюсь: у моїх
Нащадків хай ті речі правлять.
А хто вини? Усі їх славлять —
Моро, Провен, Робен Туржі.
Їм власне ліжко записав я,
Цей дар тяжить на їх душі.

78

Отож, ні слова вже від мене,
Останню волю я зроблю
Перед заслуханим Фременом,
Якщо не спить він, заявлю,
Що всім я щось передаю
В моїй новій цій духівниці,
Лиш сповіщати не велю,
Хіба, у Франції, в столиці.

79

Вже чую в серці крови спад
І ледве можу говорити.
Фремене, ближче ложа сядь,
Щоб не підслухав хтось неситий;
Бери чорнило, пера, зшити,
Пиши, що подиктую я,

Дай потім копії зробити;
Остання воля ось моя:

80

Пишу в ім'я Отця і Сина,
Народженого з Діви нам,
Святого Господа в вершинах,
Що з Духом володіє там.
Він спас те, що напсув Адам
І грішниками небо здобить...
Блаженний той, хто вірить сам,
Що Бог святих з померлих робить.

81

Бони були уже на дні,
Засуджені на кару вічну,
їх тіло — гниль, душа — в огні,
Ким не були б вони фактично.
Сюди не вчислені критично
Пророки й патріярхів ряд,
Яким, як бачу це логічно,
Зади ніколи не горять.

82

Хтось на цьому озветься слові:
"Як смієш говорити так,
Не бувши кутим в богослов'ї?
Так метикує лиш мудрак".
На іце я відповім: "Однак
Ісус послав не на перини
Багатого, а до чортяк,
А Лазар взнісся на вершини".

83

Як Лазар би в огні горів,

Багач його б не став просити,
Щоб той хоч пальця замочив,
Язик йому, охолодити.
П'янюзі, що, для оковити
Сорочку б у шинку продав,
У пеклі й чарки не купити.
Від мук таких нас, Боже, збав!

84

В ім'я Господнє, як казав я,
І в Матері його ім'я,
Хай буде все, що написав я,
Безгрішним, — вже ж як привид я.
Це ласка, Господи, твоя
Мене спасала від холери.
Все інше обійду здаля,
Мої слова ось на папері.

85

Найперше, Трійці Осіянній
Підношу душу я свою
І милосердній Нашій Пані,
Що є Господнім домом, шлю.
Всієї ласки я молю
В Дев'яти гідних Сил Небесних,
Хай душу занесуть мою
Пеіред найвищий Трон чудесний.

86

Теж, матері-землі їсирій
Своє заповідаю тіло:
Не нажереться черв лихий,
Бо часто з голоду терпіло.
Хай зараз виріють могилу:
З землі прийшло, і в землю знов;

Усе, куди б не заблудило,
Вернутись хоче до основ.

87

Також, Ґійом Війон мій любий,
Що другим батьком був мені,
Що, наче матінка, голубив
Мене — дитятко в пелені,
Що часто з юшки на огні
Тягнув мене — й не рад з нової,
Якому кланяюсь: е, ні,
Сам вихлепчу те, що накоїв, —

88

Отримає мій книгозбір
І мій Роман про бздо чортяче,
Ґі Табарі списав цей твір,
Ні слова не переіначив.
Востаннє під столом я бачив
Його у зшитках. Хоч творив
Я в іпоспіху, та недостачі
Тут зміст важливий заступив.

89

Вкінці, моя убога мати,
Якій я журб завдав гірких,
Щоб Богоматір звеличати,
Хай прийме цю з баляд моїх;
Не маю інших я міцних
Фортець ні для душі, ні тіла,
В час, як недоля зіб'є з ніг, —
Не має й матінка похила:

Баляда для ублагання богородиці

Царице неба і всього земного,

Володарко підземних трясовин,
Прийми мене, хрищеницю убогу,
Впиши у вірних вибраний загін,
Хоч я й негідна досягти вершин.
Твої щедроти зможуть, Божа Мати,
Тягар гріхів з душі моєї зняти,
Без ласк Твоїх не зріть душі моїй
Небесних брам. Не хочу я брехати:
До смерти житиму у вірі цій.

Скажи своєму синові: до нього
Іду я, бо за мене згинув він;
Спаси, як Єгиптянку, ту небогу,
Як Теофіла, що з усіх провин
Був звільнений, хоч душу на загин
Чорти купили в нього, душохвати.
Не дай мені такого зла зазнати,
О Діво, Ти, що дар причасний свій
Нам принесла, незаймано початий:
До смерти житиму у вірі цій.

Я жінка проста і дурна, нічого
Не знаю, книг не звідала глибин,
Та в церкві, у якій молюся Богу,
Я бачу образ райських верховин,
Там грішні в пеклі дивляться зі стін,
Тут радісно, там страшно поглядати.
Богине! Дай убрати райські шати,
Ти, до якої лине грішних рій,
Без лицемірства, вірою понятий:
До смерти житиму у вірі цій.

Велична Діво, владарко, несла Ти
Ісуса, що йому кінця не мати.
Ласкавий, він, щоб нас порятувати,

Лишивши небеса, за рід людський
Офірно молодість пішов віддати;
Наш Бог такий, такого хочу знати:
До смерти житиму у вірі цій.

Теж, для моєї любки Рози
Довіри й серця не даю;
Вона взяла б щось інше, може,
Хоч торбу сповнила свою.
Хіба що кабзу їй куплю,
Глибоку, довгу, для фортуни,
Та хай зі мною йде в петлю,
Той, хто туди хоч тинфа всуне.

їй і без мене вщерть дали,
Та я вже кинув справу тую;
Найгірші з лих моїх сповзли
І вже огню в хвості не чую.
Її синкам Мішю дарую,
Якого звали: "Макогін";
Над ним хай моляться й блазнують,
Лежить у Сен-Сатюрі він.

Та щоб сказати "квит" любові,
Любові, власне, а не їй,
Від неї бо немає мови
На краплю хоч яких надій,
(Невже вона, — тут клопіт мій, —
Для інших теж була такою?
Та, Діві поклянусь святій,
Я глумом врешті заспокоюсь),

Я їй баляду цю подам,
Вона гірка й шорстка недаром,

Не знаю, ким ще передам,
Чи не Пернетом де ля Баром?
Лиш як зустріне він з цим даром
Ту кирпоносу, хай моїй
Мамзель словечок тицьне пару:
"Де, фльондро, заробіток твій?"

Баляда для його любки

Красо фальшива, а така коштовна,
Шорстка у масці злагоди й облуд,
Любове, тверділа, ніж коса гартовна,
Володарко моїх нещасть і пут,
Злий чаре, найлютіша з всіх отрут,
Пихо, що шлеш людей на скін кривавий,
Жорстокий погляде, чи ж Правосуд
Сердегу порятує, не розчавить?

Було вже краще пошукати ради
Деінде; честь я б врятував свою.
Мене б тоді не звабили принади,
Тепер я втік і з соромом стою.
"Рятуй! Рятуй!" — гукаю всім, молю,
Невже я згину без удару навіть?
Чи ж Жаль, Журбу побачивши мою,
Сердегу порятує, не розчавить?

Надійде час — не стане вже розмаю,
Зів'яне, зжовкне, висохне твій цвіт;
Тоді покплю, — я щелепи ще маю!
Та ні, це буде божевілля й стид;
Змарнієш, збриднеш ти, я ж буду дід.
Тож пий, докіль ще ллється струмінь жвавий;
Не роздувай журби, той горя плід
Сердегу не врятує, а (розчавить.

Серед коханців перший, князю, ти.
Я б не хотаїв, щоб став ти неласкавий,
В людських серцях шукаю доброти, —
Сердегу хай врятує, не розчавить.

94

Ітьє Маршанові, якому
Вже меч подарував я свій,
Даю цю пісню невідому,
Щоб він її на лютні стрій
Уклав, на вічний упокій
Його амурам, що назвати
Ї х не посмію, бо якстій
Він став би ворогом заклятим.

Пісня

(рондо)

Кляну твою жорстокість, Смерте,
Що любку узяла мені,
Ти ще не наситилась, ні!
Докіль я сам не ляжу мертвий.
Жив відтоді я, мов роздертий;
Вона ж не знала зла й у сні!
Смерте!

Одне в нас серце, тож по Смерти
Її — й мої скінчились дні.
Ох, я півмертвий, у труні,
Як образ житиму затертий,
Смерте!

95

Теж, хочу, щоб один з леґатів
Шановний пан Корню приняв,
Він помагав мені багато
І витягав з непевних справ.
Йому город я записав,
Від П'єра Бобіньйона в наймі,
З умовою мені віддав,
Щоб браму справив я принаймні.

96

Без брами там з речей моїх
Мотика зникла і клепало;
І десять соколів зірких
Там жайворонка б не спіймало,
Лиш замикати треба стало.
Як вивіску, лишив я крюк;
Хто вкраде, — щоб його зарвало,
В крові хай дохне серед мук!

97

Теж, жінці П'єра Сен-Амана,
За те, що вже на жебри йду,
(Якщо це їй така догана,
Від Бога їй прощення жду!)
Взамін за всю мою біду,
Білоконя, що вже не скаче,
Я їй з кобилою зведу,
А Мулицю з ослом гарячим.

98

Теж, милий пан Дені Еслен,
Паризький райця, як дарунок
Хай прийме десять бочок вин, —
Туржі наллє на мій рахунок.

Коли ж йому б пошкодив трунок
І розум дивним дивом сох,
Водою хай змиває шлунок:
Вино згубило багатьох.

99

Теж, для свого я адвоката
Ґійома Шарюо лишив
Меча (я іншому мав дати
Його, та задум свій змінив).
Дукатом ще його вгостив,
Змінявши, щоб набив кишені,
Його як мито я злупив
Десь у Темпляріїв домені.

100

Теж, прокуророві Фурньє
За всі труди його шалені
(Це заощадження моє)
Дам грошенят чотири жмені.
Він виграв справи незчисленні
І (справедливо, Боже дай!
Так судді вирішили вчені,
Бо сам, хоч правий, пропадай.

101

Теж, Жакові Раґ'є в леґаті
Дам Ґревський Пугар для вина,
Чотири шеляги хай сплатить,
Хоч би маїв вишкребти і з дна.
Для нього рада тут одна:
Штани продати і спішити
Під Шишку в темряві й ісповна
Самотньому, без мене пити.

102

Теж, для Марбефа-кравчука
І Ніколя з Лув'є, щоб знали:
Шкода корови чи бика,
Бо пастухи вони невдалі.
Вже краще б соколів пускали
(Не думайте — це кпи в мішку)
І дрохв та куликів хапали
З господи пані Машеку.

103

Теж, як Робен Туржі прийшов би,
За все вино я заплачу.
А як притулок мій знайшов би,
Його я віщим наречу.
Лавничити його навчу,
Бо д в Парижі народився,
Хоч часом суржиком строчу,
Та так я в двох панюсь навчився.

104

У них краса — як діямант,
В Сен-Женеру живуть ті пані,
Під Сен-Жульєном де Вовант,
На грані Поату й Бретані.
Але не майте у догані,
Жем їх адреса заховав;
На Бозю! Я не з тих бовванів,
Абим амури розтрубляв!

105

Теж, Жанові Раґ'є, що в кінній
Поліції сержантом є,
Щодня, докіль живе, уклінний
Свій дар леґую — сир суфле,

Щоб черево набив своє
(Узяти від Байлі зі столу),
З фонтану побіч хай поп'є,
Щоб сир крізь пельку сповз додолу.

106

Теж, Маршалові блазнів дам
В помічники Міішо дю Фура,
Він добрих жартів має крам
Та ще й підспівує амурам.
В додатку дам йому бонжура,
Хай підтягається притьма, —
Він страх немудра креатура,
Та кращих сміхунів нема.

107

Теж, з двісті двадцятьох сержантів,
Що добрих повні всі прикмет,
Привітні, чесні, все ґаляптні.
Дені Рішє і Жан Валет
Хай приймуть цей шнурок-вельвет,
Щоб диндав з їхніх капелюхів;
Про піших я насамперед
Пишу, а інших я б не рухав.

108

Пернетові — дар ще один,
(Кажу про байстрюка де Бара),
Тому, що чесний синцьо він,
На герб, щоб збувсь тавра бастара,
Костей фальшивих добра пара
І значених колода карт.
Як гру й тепер пробздить, нездара,
Чуми й холери буде варт!

109

Що ж до Шоле — то хай забуде
Він свердли, молотки, клинці,
Кого бондарський труд не знудить?
Струменти хай замінить ці
На меч ліонський у руці,
Лиш молотка хай не загубить;
Хоч нарікатиме, вкінці
І гук і галас він полюбить.

110

Теж, Жанові де Лю, який
Добрячий крамар і людина,
Тому, що він худяк тонкий,
А сам Шоле лихий ловчина,
Мій дар — собачка ця учинна,
Швидкий і тихий куролов,
І ще обширна пелерина,
Як здобич трапиться, на схов.

111

Для майстра де Буа в довірі
Лишаю з щедрої руки
Цих сараценських сто імбизрів,
Не щоб садив їх у горшки,
А щоб злучив хвости й задки,
З шинками позшивав ковбаси,
Щоб молоко пішло в цицьки,
А кров натисла нижче паса.

112

Теж, капітанові Рію
І лучникам його премилим
Я вовчих шість голів даю
(Задобрі, щоб їх свині їли),

Їх від різницьких псів відбили
І в кислім спражили вині.
За ці делікатеси прілі
Продасться всяк хоч сатані.

113

Це м'ясо легко переважить
Усяке пір'я, корок, пух,
В облозі всяк його присмажить,
Коли вже з голоду запух.
Як в псів завмре ловецький дух
І в трап вовки впадуть неситі,
Дораджую йому, як друг,
Свій плащ їх шкурами підбити.

114

Теж, Робіне Тракай, який
Щодня на працю (не погану!)
Не йде, мов перепел дурний,
А мчить конем гладеньким рано,
Ту вазу з мисника дістане,
Яку він мати страх хотів;
Тепер він стане повним паном,
Придбає те, за чим тужив.

115

А для Перота що Ґірара,
Цирульника із Бур-ля-Рень?
Лишу йому посудин пару,
Бо він гарує день у день.
Усього кілька літ лишень,
Як в нього я не раз, не двічі
Свинячих наїдавсь печень,
Абесса де Пурра посвідчить.

116

Жебрущим братчикам святим,
Девоткам бідним і беґінкаім
З Парижу й Орлеану — всім,
Теж тюрлюлінам, тюрлюпінкам,
Ситенька юшка-якобінка,
А на кінець додам млинців;
Хай потім спуститься куртинка
На глиб їх роздумів і снів.

117

Не я це їм даю свій даток,
А кожна матір із дитям,
І Бог, який дає заплату
Тим, що важким живуть життям.
Хай милі ченчики буттям
Втішаються своїм вигідним,
Потіху несучи жінкам,
Вони стають мужам їх рідні.

118

Що б не хотів був Жан Пульє
Про них сказати іронічно,
Казання мусів він своє
Пізніш відкликати публічно.
Жан з Мену теж їх брав безлично
На глузи, як і Матіол;
Та шанувати мусим вічно
Святої церкви ореол.

119

Тому приліжно їм слугую,
У всім, що лиш кажу й роблю,
Смиренним серцем їх шаную,
Без суперечок їх люблю;

Я не здурів ще й з них не кплю,
Зашитого тримаю рота,
Бо мститись будуть без жалю
Вони з каізальниці, чи потай.

120

Теж, кармеліта братік Бод,
Що жвавий, як старі всі птиці,
Дістане для своїх пригод
Дві галебарди й каску з криці,
Щоб Тюска з драбами синиці
Йому неї викрав. Вже він дід.
Меча вже склав би на полиці,
Та, видко, дід той — дідьків рід.

121

Печатник, щр лайно бджолине
Жує й наліплює ту гидь,
Печать дістане повну слини,
Запльовану заздалегідь,
А щоб як слід її відбить,
Палюх щоб стверд йому в додатку;
Це той, що в біскупа сидить,
А іншим — Бог хай буде батьком.

122

На дощ, авдиторським панам
Збудую стелю я дощану;
А гемороїдним задам
Фотелі з дірами дістану;
Щоб лиш Масе із Орлеану,
Що пас мій з грішми потягла,
Впекли податком-прочуханом,
Та фльондра хоч мала, та зла.

123

Для Франсуа із Вакерії,
Промотора церковних справ,
Краватку шкотську я на шию
З вузлом оздобним записав.
Як в орден лицарський вступав,
Він Бога й Юрія святого
Взивав. Хто лиш про це чував,
Лягав від реготу страшного.

124

Лоранові, теж з судячків,
В якого очі все червоні
Через гріхи його батьків,
Що вік весь цмулили, мов коні,
Дам шмаття, щоб, без церемоній,
Мав витирати чим баньки.
На арцибіскупському троні
У Буржі мав би він шовки.

125

Теж, майстер Жан Котар хороший,
Що, як юрист, мені поміг,
У мене має пару грошів —
Забутий борг з часів старих,
Коли за кілька слів бридких
Вже від Деніси суду ждав я;
Щоб душечку його Пан-Біг
До раю взяв, ці вірші склав я.

Баляда і молитва

Ной в садку кохався виноградніім,
Лот ховався у яскиню пить,
Аж любов підкралась кроком зрадним
Й ось до дочок він в альков біжить

{Не збираюсь я його судить),
В Архитрикля теж не сохла чара,
Всіх їх трьох благаю я: спасіть
Душечку небіжчика Котара!

Він же роду вашого нащадок,
Лиш найліпше й найдорожче пив,
Хоч ні гроша не дістав у спадок,
Так, це був пивун із пивунів:
Збан до рук йому мов прикипів,
Не лінивсь він дудлити й з пугара.
Щоб ніхто чіпати не посмів
Душечки небіжчика Котара!

Тямлю я не раз, як по випівці,
П'яний, плентавсь він на свій сінник,
Раз нагрів він ґулю на голівці,
Збивши ятку, де чинів різник;
Рано, пізно — все він пити звик
І ніхто не був для нього пара.
Відчиняйте ж двері, вчувши крик
Душечки небіжчика Котара!

Князю, він і плюнути не міг;
Скаржився: "Вогнем я дишу зара'".
І до смерти той пожар не втих
В душечці небіжчика Котара.

126

Теж, хочу, щоб молодший з Мерліїв
Зробив з моїми грішми лад,
(Бо я не з тих, що шкуру дерли б),
Лиш щоб усім — чи брат, чи сват —
Розмінював він акурат:
Щоб був дукат — два півдукати,

А ангел — двоє ангелят;
Кожаінцям щедрість треба знати.

127

Теж, серед мандрів я зазнав,
Що з трьох сиріт, яких я кинув,
Уже дорослим кожен став,
Що мають в головах не сіно
І що, відсіль аж до Саліну,
Мудріших учнів не було.
Тож їм, з Матолків згідно Чином,
Дитинство марно не пройшло.

128

Хай далі учаться. Де? Славний
Хай вчить їх майстер П'єр Ріш'є,
А що Донат для них нестравний,
Хай кожен легше щось кує,
Наприклад, вчення це моє:
"Блажен будь, золотий дукате!"
Хай з мудрощів криниць не п'є,
Умом бо й вчені не багаті.

129

Хай це вивчають, далі — тпру!
Не дам їм більше мудрувати.
А Кредо геть їм відберу,
Бо діткам це вже забагато.
Свій плащ звелю навпіл розтяти,
Хай половину продадуть
І куплять бубликів з десяток,
Бо діти солодощів ждуть.

130

Манери добрі хай пізнають

Ціною хоч би й стусанів,
З голів хай кепок не здіймають,
А рук з набитих череоів,
І всім чемненько поготів
Хай мовлять: "Гм? Що? Очевидно!"
І скаже, хто б їх не зустрів:
"Ось за таких дітей не стидно".

131

Теж, бідні учні ті, які
Мої права на власність мають,
Ті гарні хлопчики стрункі,
Що гордо голови тримають,
Орендну плату хай сховають,
Яку в реєстрі писарі
Списали — всі про теє знають, —
З крамниці різника Ґельдрі.

132

Хоча непевні ще їх кроки,
Не нарікаю я на них:
За тридцять, може, сорок років
Всі зміняться, як дасть Пан-Біг.
До чемних хлопчиків таких
Зле ставитись ніхто не буде.
Лиш дурень брав би тут батіг,
З дітей цих виростуть ще люди.

133

Платні їм вироблю такі,
Що й Вісімнадцять клерків має:
Вони не хом'яки, які
Хропуть три місяці, буває.
Бо справді, гірко, як куняє
Хтось в молодості молодий,

Та потім, змушений, чуває
Тоді, як спав би вже, старий.

134

Листи подібні, як годиться,
Коляторові я пошлю,
Хай моляться за добродійця;
Яік ні — всю злість на них зіллю.
В цім бачить дехто гру мою,
Бо надто я для них ласкавий,
Але клянусь на честь свою:
Я їх мамунь не бачив навіть!

135

Також, даю Мішо Кульду,
На спілку із Шарльо Тараном,
Сто су (спитають: "де знайду?"
Не бійтеся, зберуть, як манну!).
Ще й чоботи із басаману,
Підбиті так як слід додам,
Хай підуть привітати Жанну
І ще одну з подібних дам.

136

Теж, панові Ґріньї, що замок;
Йому Бісетрський я вже дав,
Біллійську башту дам так само,
З умовою, щоб добре дбав
І двері й вікна повставляв,
Бо вітер всюди там гуляє.
Щоб грошей дощ на нього впав:
Бо я не маю, й він не має.

137

Також, Тібодові де Ґард...

Тібо? Брешу, він зветься Жаном;
Що без витрати дати варт?
(Цей рік пішов мені погано,
Без Бозі паном я не стану.
Амінь!) А бочку? Ту б я міг.
Та старші є від нього станом,
Носи теж червоніші їх.

138

Теж, Базаньє даю за вміння
(Він кримінальний єсть нотар)
Гвоздикового кіш коріння,
В Руеля вкраду цей товар.
Мутен з Ронелем теж цей дар
Хай приймуть, і прошу їх дуже,
Щоб їх сердець смиренний жар
Вчув пан, що Христофору служить.

139

Йому баляду цю подам
Для шані, що вершком є всього.
Не диво, що не дано нам
Кохання досягти такого:
Він на, турнірі ту небогу
В Сицилії відвоював;
Він не базікав там, їйбогу,
А, як Троїл чи Гектор, тяв.

Баляда

(написана для Роберта д'Естутвіля)
Як блисне день, і крила розправляє
Шляхетний сокіл, сповнений утіх,
Як чорний дрізд парується й співає,
Гасаючи серед гілок густих,
Бажання маю, найпалкіше з всіх,

Вам дати те, чим снить коханців двоє.
Так вписано до всіх кохання книг;
І ми для цього тут тепер обоє.

Мого ви серця пані, що владає
Ним повністю, до краю днів моїх.
Лавр, що в бою чоло моє вінчає,
Маслинна гілка для хвилин гірких;
Мій розум каже ваших пут легких
Не кидати й до служби дорогої
Себе впрягти (чи ж я б інакше міг?);
І ми для цього тут тепер обоє.

І більше ще, — як жаль мене здолає
І зла Фортуна ступить на поріг,
Вона під вашим поглядом тікає,
Так як під вітром никне дим з-під стріх.
Я добре зерно сію не в обліг,
Сам Бог мене до праці впріг важкої,
Щоб колос мій у полі цім достиг,
І ми для цього тут тепер обоє.

Княгине, слів послухайте палких:
Надії не покину я живої,
Що не розлучим вже сердець своїх.
І ми для цього тут тепер обоє.

140

Теж, Жанові Пердрє — нічого,
І братові його — теж ні.
В них я знаходив допомогу,
Ходив на вижерки смачні.
Хоч Франсуа був друг мені,
Та просьбами мене все мучив:

"Скуштуй-но смажені в огні
У Буржі язики горючі!"

141

Я в Тайлевана заглядав,
Де є про всі фрикаси й шквари;
Униз, угору, вбік читав,
Та тільки час свій закапарив.
А все ж, повірте, сам Макарій,
Який чортяку в казані
Для запаху з волоссям парив,
Дав припис ось такий мені:

Баляда про злющі язики

У мишаку, у сірчаку їдкім,
У тухлій бовті з сірки і гноївки,
В кипучім варі олова, в гидкім
Розтопі лою, де долито зливки
Мутного лугу з сечею жидівки,
У водах, що проказу мили в них,
В настоянці з онуч і шмат брудних,
В крові гадюк, в отруї їх жерущій,
У жовчі лисів і вовків лихих
Хай язики ці смажаться презлющі!

В мізку кота, що вже не ловить риб,
Бо зуби в яснах має вже прогнилі,
У слині пса, що вже старий, захрип,
Не гавкає, а казиться без сили,
В заїжджeного мула милі біілім,
Потятім ножичками на паски,
В ковбані, де купались пацюки
І все слизьке, холодне і повзуще —
П'явки, ропухи, черви, ящірки,
Хай язики ці смажаться презлющі!

У виварі, який торкнути страх,
Де падальцевий пуп у юшці пріє,
В крові, що сохне в голяра в мисках
У повні місяця, де плин чорніє,
То знову як цибулька зеленіє,
В гнилизні з ран, у бруді тих ночов,
Де пупорізки з рук змивають кров,
В цебрі, де шлюхи бовтаються в хлющі,
(Хто сам не бачив, хай мовчить, здоров!),
Хай язики ці смажаться презлющі!

Як, князю, сита твій не має дім
Ці лакоминки процідити ним,
Ке підштанки сюди свої бруднющі;
Все ж у лайні свинячім; перед тим
Хай язики ці смажаться презлющі!

142

Андре Куро я спростування
Дам про Ґонтьє, — в нім інший зміст,
Що ж до тирана, без вагання,
Як той Сірко, ховаю хвіст:
Всемудрий не велить, щоб злість
Зганяв убогий на могутнім,
Бо той, лихий, його заїсть,
У пастці мучачи окрутній.

143

Я зовсім не боюсь Ґонтьє,
Як я, не має він нічого;
Та спір між нами постає:
Бо літо чи зима, — їйбогу! —
Все долю хвалить він убогу;
Він уважає щастям те,

Що злом є для життя мойого.
Хто правий? Так наш спір росте.

Баляда для заперечення Франка Ґонтьє

Прелат загруз кругленьким задом
У ковдру й гріється весь час,
При нім злягла Сідонья рядом,
Дамуля, повна всяких крас;
Чи день, чи ніч — п'ють іпокрас,
Сміх, пискіт, пестощі без стриму,
Самі ж голюські, — не брехтиму,
Я в шпарку підглядав їх сам
І збаг тоді на жур максиму:
Це скарб — безжурним жить життям.

Якби Ґонтьє й Гелена вміли
Пізнати чар таких утіх,
Коржів з цибулею б не їли,
Що гонять з рота кислий дих.
За всі борщі і юшки їх
Не дам і тріски, що й казати!
Як добре їм в кущах лежати,
То пощо з ліжком пертись вам?
Як бути нам? І що почати?
Це скарб — безжурним жить життям.

Хай хліб вівсяний свій, здоровий,
Гризуть і воду з кварти п'ють,
Та в мене жодна з птиць не вмовить
На харч цей перейти дебудь.
Про це не хочу я і чуть!
Та, Боже, хай Ґонтьє й дружину
Покластись тягне під шипшину,
Як добре їм, не журно й нам.

Чи хвалиш труд, чи шлеш до хріну —
Це скарб — безжурним жить життям.

Тож розсуди нас, принце милий,
І, не во гнів усім, додам:
Дитям ще чув я, як хвалили
Цей скарб — безжурним жить життям.

144

Тому, що біблію на славу
Брюєрська пані знає, їй
Дам проповідувати право
На вулицях серед повій;
Финдюркам хай язик шорсткий
Вигладжує, та цвинтарище
Найкраще обминати їй,
Лляний базар — тут ліпше й ближче.

Баляда про паризьких жінок

Багато в світі цокотух,
І фльорентійки і мілянки
Любовних опорів люблять дух;
Спімну й античні тут богданки;
Та чи льомбардки, чи римлянки,
Чи ґенуезки — всі гуртом
Безсилі, як і савойянки,
В бою з паризьким язиком.

Могли б чужинних говорух
Навчати неаполітанки,
І язиком робити рух
Прусачки вміють і германки;
Та хай грекині, єгиптянки
Й угорки торохтять млинком,

Не переможуть і гішпанки
В бою з паризьким язиком.

Хай від швайцарських пащекух
Ґасконки ліпші й тулюзянки,
З Пон-Нефу їх дві баби впух
Зітруть і змусять до мовчанки;
Ніщо льоренки і британки,
(Зібрав я копу їх з вершком),
Програють і валенсіянки
В бою з паризьким язиком.

За красномовство парижанки,
Мій князю, вистав їй диплом,
Бо шанси марні і в тальянки
В бою з паризьким язиком.

145

Поглянь но лиш, як на рубцях
Своїх спідниць ці дві-три сіли
В манаїстирях або церквах;
Присунься, й ні шелесь, мій милий!
Думки почуєш гострі, смілі,
Що здивувався б сам Макроб.
Мотай на вус те, що повіли,
Слова тут голі, без оздоб.

146

Жіночий кляштор старовинний,
Ген на Монмартрі, я з ченців —
Пустельників з'єднаю чином,
Що на Мон-Валєр'єні сів.
Що-більше, десь за рік чи пів,
Як відпуст привезу я з Риму,

В обитель цю з усіх боків
Попре хрищений люд без стриму.

147

Вночі у дуків (чом би й ні?)
Лакеї, кухти, покоївки
Нехай відгикують смачні
Торти, налисники, наливки
(їх не заллє і пів бо<чівки!),
У час, як панство сон обняв;
Потому, в темряві домівки,
Навчу ослячих їх забав.

148

З-між тих дівчат, що є ще досі
Батьки в них, матері, цьотки,
Нічоіго жодна хай не просить,
Служницям дав я всі куски.
Бо хоч убогі ті дівки
Невередливі, всякі лишки
Здадуться їм на тарілки,
Тим часом їх ласує з миски

149

Якийсь картуз чи целестин,
Що, хоч обіти склав був строгі,
Смак знає добрих страв і вин,
Не так, як ті дівки-небоги;
Жаклен, Перрета — свідки вбогі,
І Ізабелля, що клене;
Невже за крихту допомоги
Для них — жде пекло огняне?

150

Теж, грубій Маргариті милій,

Чий образ в душу вліз мою,
(Бігме! — клянусь Небесній Силі!),
Низький поклін свій віддаю.
Її таку, як є, люблю,
Й вона мене, кохана пуся;
Хто б стрів її, хай скаже: шлю
Їй вірші ті, що з серця ллються.

Баляда для грубої Марґо

Коли служу слухняно гарній пані,
Мене вважати будете дурним?
Від неї всі чоловіки мов п'яні,
З любови йду за нею, мов у дим,
Як гості сходяться, слугую всім,
У льох збігаю по вино, без слова;
Цим хліб, тим сир, тим збан води. — "Чудово"!
Кажу, як гроші брязнуть на столі;
— "Вертайтеся в своїй потребі знову
У цей бордей, де рай наш на землі".

Та часто я лютую, як додому
Воїна без грошей вернеться, з грудей
Моїх прокльони вибухають громом,
Зриваю пояс, сукню рву з плечей,
Кричу: — "В льомбарді крам заставлю цей!"
Вона ж, у боки взявшись: — "Ти, чортяко!"
Вищить, Ісусом божиться, що маку
Мені натре. Та я вже при мітлі,
Під ніс їй суну нюхати ломаку,
В бордеї цім, де рай наш на землі.

Як миру знак, мені дарує бздину,
Їдкішу, ніж чадний ропухи сік,
Зі сміхом гладить пальцями чуприну,
Любусьом зве, штовхає в ногу, в бік,

Хропем, п'яненькі, гнів забувши й крик.
Уранці ж, як їй лоно стрепенеться,
Плід щадячи, вона на мене преться
Стогну, припертий вантажем її;
Давно в лайдацтві бачу свій кінець я,
В бордеї цім, де рай наш на землі.

Моє життя — град, буря безупинна,
Лайдачку маю, й сам я лайдачина.
Хто кращий з нас? Ми одного коліна,
Як кіт і щур. В однім живем кублі.
Ми любим бруд, брудна в нас кожна днина,
Безчесний шлях, то й честі не знайти нам
В бордеї цім, де рай наш на землі.

151

Теж, ідолці моїй Мар'яні
Публічну школу я лишив,
Те саме і Британській Жанні,
Там учать учні вчителів.
Так роблять скрізь від давніх днів,
За винятком хурдиги в Мені;
Тож на домах не тра знаків,
Як ці заняття вже буденні.

152

Жолі Ноель, той шалапут,
Від мене хай не жде нічого,
Йому лози зітну я жмут"
В моїм городі. Буде з нього.
В покарі благо є, їйбогу!
Тож хай уїсяк їй буде рад,
Йому дві сотки дарового
Пан Генрик хай відчислить, кат.

153

Теж, що б його шпиталям дати,
Чи то великим, чи малим?
Не місце й час тут жартувати —
Там кожен горя повен дім.
Усяк шле милостиню їм;
Як гуску дам братам Жебрачим,
То значить, з тельбухом самим
У бідних миску ми побачим.

154

Колен Ґалернові на зло
(Він мій цирульник із голярні
Біля аптеки Анджельо)
Дам брилу леду (звідки? з Марни),
Щоб перезимував шикарно.
Хай прикладає на живіт,
Як виживе, то в літо шкварне
Він холоднішим знайде світ.

155

Теж, Дітям Знайденим — нічого,
Блудягам слід лиш помогти.
їх стрінеш легко — за порогом
В Мар'яни Ідолиці ти.
Їх слід негайно привести
До мене в школу на навчання,
Хай не плекають дурноти;
Так ось наука їм остання:

Добра наука для блудних дітей

156

"Пильнуйтесь, дітки, щоб вам цвіт
Не впав найкращий з капелюха.
Хоч пальці в вас липкі, глядіть,

Яка за Монліпо прочуха,
А й за Руель мнуть добре вуха, —
Колен Кайє це сам пізнав:
Ніхто апелю і не слухав,
П'ятками гарно загойдав.

157

"Це не пуста собі забава,
Хто тіло й душу програє.
Як стратиш — жаль залізна справа,
Ганьба — призначення твоє.
А й вигра теж ще не дає
За жінку царської Дідони.
Той божевільний, справді, є,
Хто мчить з азартом в перегони.

158

"Таж послух дайте ви мені!
Відомо добре всім, що швидко
Всі зиски топляться в вині,
Однаково — взимі чи влітку;
Тож грошей не ховай в калитку,
Біжи процвиндрити все вмить,
Лишати спадок іншим — бридко!
Злом надбане не збагатить.

Баляда доброї Доктрини

Чи відпуст грішним продаєш,
Чи в кості грасш ти фальшиві,
Чи потайки монети б'єш,
Щоб, як безвірник той зрадливий,
Зажива смажитись в оливі,
,Чи влсхмник ти, то рве замки, —
Куди йде зиск твій нечестивий?
Все на таверни і дівки.

Як ти віршун чи музикант,
Товчеш по-йолопськи в цимбали,
Флейтист, фіґлярник, блазень, франт,
Що в селах і містах запалих
Морочить фарси і морали,
Як в карти злупиш чи в кістки,
Куди преш гроші ті чималі?
Все на таверни і дівки.

Тебе страшить це зло? Тікай
В село на ферму працювати,
Піль, коней, мулів доглядай,
Живи щасливий, небагатий;
Коноплі будеш там чесати,
Не зазираючи в книжки,
Лиш бережись, щоб ти не стратив
Все на таверни і дівки.

Ще поки маєш, кращі шмати —
Штани, кабаїти, сорочки, —
Скинь у мішок і мчи продати
Все на таверни і дівки.

159
"Це слово вам, панібратам:
Слабі душею, дужі толом,
Оберігайтеся, щоб вам
Воно на вітрі не зчорніло,
Щоб вас те лихо не зустріло;
На Бога, хто лиш може з вас,
Бувайте чесні з кожним ділом,
А смерть сама свій знайде час".

160
Також:, П'ятнадцятькрат Двадцятим,

Що звуть Трисотникаіми їх,
Лише паризьким (спомагати
Сліпих я хочу лиш своїх),
Скла з окулярів дам старих,
Аби на цвинтарі Невинних
З них кожен розпізнати міг,
Де череп злих, де доброчинних.

161

Кажу це не для гри чи кпин:
Що з всіх маєтків знаменитих,
З м'яких ліжок, пухких перин,
Із ковдунів вином налитих,
З балів, костюмів пишнопіитих,
З усяких бенкетів і втіх?
Як зникнуть ті забави ситих,
Залишиться один лиш гріх.

162

Коли на цвинтарі погляну
На купи білих черепів,
Роздумую: оцей був паном,
При скарбі короля сидів,
А той — під лантухами прів:
Котрий яким був — не пізнати,
Хто біскуп, хто з ремісників —
Я не зумію вам сказати.

163

Ті пані, що в багатих пань,
Бувало, спини нагинають,
Лякливіші від бідних лань,
Тамті ж лиш губи надувають, —
В одній тут купі опочивають,
Наперемші із станом стан,

Без дібр туземних; тут не мають
Апелю ні слуга, ні пан.

164

Вони вже мертві. Мир їм, Боже!
Давно їх черв пообгризав;
Були там дами і вельможі,
Любителі найтонших страв, —
Всяк рижом з кремом ласував;
Тепер з костей їх пилом трусить,
Їм не до сміху і забав.
Помилуй душі їх, Ісусе.

165

Лишаю мертвим цей леґат,
Щоб кожен знав про це віднині
Суддя, присяжний, адвокат;
Вони бо в строгості незмінні
До хапунів, — самі ж як тіні,
Від праці вихудлі, живуть:
Тож хай Господь і свят-Домінік
Спасе їм душі, як помруть.

166

А для Жакета що Кардона?
Вже небагато маю сам,
А все ж, для доброго фасону,
Йому хоч пісеньку подам;
Про Маріон співають там,
Або з такої співаниці:
"Відчинь, Ґільмето, хвіртку нам",
За пісню цю дадуть гірчиці.

Пісня

Як вийшов я з тюрми на світ,

Де мало не лростяг копита,
Якщо ще злиться Доля скрита,
Її неправість осудіть.
Мені бо в цю здається мить,
Що вже повинна бути сита,
Як вийшов я.

Коли ж, неправа, повелить,
Щоб я помер, моя розбита
Душа хай, радістю сповита,
У дім Господній полетить,
Як вийшов я.

167

Теж, пан Льомер хай дар цей прийме
Від сина феї: щоб зазнав
Любовних досхочу обіймів,
(Лиш щоб на голову не впав
І всіх спідниць не доганяв)
І щоб без шеляга він, хвацький,
За ніч разів по сто кохав,
На злііість усім Ожерам Датським.

168

Також, для любчиків сумних,
Крім пісеньок Шартьє Алена,
Я повну сліз при ліжку їх
Лишу кропильницю свячену
І рожі гіллячко зелене,
Нев'януче, кропити ним,
Щоб лиш згадали і за мене
В молитві словом хоч одним.

169

Теж, Жаку Жамові, що, знай,

Лише маєтки загрібає,
Сто наречених дам, та хай
За жінку жодну не хапає.
Кому пожити він збирає?
Своїм? Він з'їсти сам не рад:
Що льохи мають, те, гадаю,
Повинно йти й для поросят.

170

Теж, добрий Сенешал кирпатий,
Що раз мої сплатив боржки,
У нагороду хай кувати
Береться гуси і качки:
Йому шлю жартів цих жмутки
Нудьгу розвіяти. Як схоче,
Хай в піч їх кине, мов скіпки,
Бо й добрий спів не раз морочить.

171

Дар Капітанові Сторожі:
Товстун Марке і Філібер,
Два пажі, хоч малі, та гожі,
Весь вік штани з них кожен тер
(Тому й мудріші вже тепер)
На службі в маршала міського.
Яік проженуть цих двох мізер,
Манджатимуть на босу ногу.

172

Я б Шапеленові хотів
Свою каплицю передати,
Там небагато треба слів:
Суху відправу проказати.
Я б дав йому й вікарювати,
Та душ не рад він пасти й сам,

Не любить він і сповідати,
За винятком служниць і дам.

173

Тому, що знає він, що значить
Мій запис, чесний Жан з Кале
(Мене він тридцять літ не бачив,
Не чув, як прізвище моє),
Якщо б знайшов, що в змісті є
Неясності, йому дарую
Уповноваження своє,
Щоб справу вигладив він тую.

174

Щоб знотував, скоментував,
Здефінював усе докладно,
Здомінував, заґментував
Чи скреслив, скасував нещадно,
Вкінці щоб все списав доладно,
Якщо ж не втне писання він,
Хай рішить сяк чи так, навгадно,
Згори приєднуюсь до змін.

175

Коли ж би хтось, кого не знаю,
В життя з померлих перейшов,
Кале негайно доручаю,
Щоб плян здійснив мій до основ
І іншого когось знайшов,
Хто гідний буде милостині,
Без затримки й передумов, —
Кладу це на його сумлінні.

176

В Сент Авуа зробіть мій гріб,

А не деінде (так бажаю!),
Де всі побачити могли б
З парсуни, як я виглядаю;
Портрет на зріст хай витягають,
Чорнилом, щоб недорогий.
А пам'ятник? За це не дбаю,
Та й для підлоги затяжкий.

177

Довкілля муру гробового
Покрийте написом чіпким,
Як подаю, — і більш нічого;
Як не було б писати чим,
Хоч вуглем виведіть яким,
Лиш не подряпайте заправи.
Так пам'ятний я стану всім,
Хто знає гулянки й забави.

Епітафія

178

НА БАНТАХ НОГИ ТУТ ПРОСТЯГ,
ЛЮБОВИ ЗНИЩЕНИЙ ПРОКЛЬОНОМ,
МАЛИЙ УЧЕНИЙ, З БІДОЛАХ,
ЩО ЗВАВСЯ ФРАНСУА ВІЙОНОМ.
НЕ МАВ І СКИБИ ВІН ДОСКОНУ,
УСЕ РОЗДАБ, ВІДОМО ВСІМ:
СТІЛ, ХЛІБ, КІШ, ЛІЖКО — ПО ЗАКОНУ,
ҐАЛЯНТИ, ПРОКАЖІТЬ НАД НИМ:

Вірш

(або рондо)
Хай знайде вічний упокій
У Бозі й вічне світло ясне,
Нічого бо не звав він власним,

Ні миски, ні петрушки в ній.
Мав збриті брови, лоб, — агій!
Він виглядав як ріпа красний.
Хай знайде вічний упокій!

Його закон прогнав твердий,
Турнувши зад його нещасний,
Хоч відклик він робив завчасний,
Відомо, наслідок який.
Хай знайде вічний упокій!

179

Теж, хочу, щоб забили в дзвона,
Того, що грає, мов зі скла;
Щоб гра та дужа, невгомонна
До серця кожного дійшла.
Та гра не раз уже спасла
Наш край від лиха у минулім:
І грім, і міць ворожа зла
Зникали, як його почули.

180

Хлібин чотири дзвонарям;
Як мало, дві іще додайте:
Цей дар — не міра й багачам,
Тож свят-Степанову відкрайте.
Волян — людина скромна, знайте,
Хай дзвонить він; лише не жарт:
Він буде з тиждень гризти пай той.
Хто другий? Може Жан де Ґард?

181

Щоб бездоганно все зробити,
Назву довірених своїх,
Що знають добре як крутити,

Щоб гурт вірителів притих.
Це не хвальки, в кишенях їх,
Їйбогу, грошей не бракує!
Тож хай доглянуть справ моїх.
Пиши: їх шестеро назву я.

182

Це — зацний пан Мартен Бельфай,
Наш урядовець кримінальний.
Хто другий здався б нам? Чекай,
Паін Кольомбель тут ідеальний;
Якщо лиш буде актуальний
Йому почин цей. Третій — де?
Пан Жувенель! Відповідальний
Цей труд їх троє хай веде.

183

Коли б відмовили всі троє,
Злякавшись коштів і цілком
Від справи відсахнулись тої,
Передаю усе гуртом
Я іншим визначеним трьом:
Це —— пан Філіпп Брюнель, що з діда
Шляхетським славиться гербом,
І Жак Раґ'є, його сусіда.

184

Вкінці — славетний пан Жак Жам:
Чесніших не знайти сьогодні, —
Всі праведним живуть життям
І страхом сповнені Господнім.
Вони допомогти все згодні,
Хоча б і коштів мали вбрід,
Самі без нагляду охотні
Все виконати так, як слід.

185

У спадку не дістане з мене
Ні гроша реєстровий суд,
Хай візьме молодий священик
Тріко — за похоронний труд.
Я б радо з ним ще випив тут,
Хоч би й пропити мав берета!
Як знаїв би гру, де в кулі б'ють,
Я б дав йому Діру Перрети.

186

Ґійом де Рю на смертний хов
Хай ліхтарі позносить з хорів,
Цро те ж, кому нести покров,
Лишу довіреним ці спори.
Більш як коли я чуюсь хворий, —
Волосся, брови — все болить,
Всі члени теж. Кінець мій скорий,
Тож час кричати всім: простіть!

Баляда, в якій Війон просить усіх пробачення

Картузіянам, Целестинам,
Служебницям, Жебрущим, всім
Дандисам, служкам, паничинам,
І куртизанкам молодим,
В мантилях і трико щільнім,
Закоханцям, що без маруди
Джиґунять у взутті тіснім,
Усім кричу: пробачте, люди!

Дівкам, що на мужчин полюють,
Цицьки відкривши, гультяям,
Обманцям хитрим, що шахрують,
З мавпами спритним циркунам,
Акторам, блазням, співунам,

Що в шістку свищуть до зануди,
Малим дівчатам, хлопчакам,
Усім кричу: пробачте, люди!

За винятком синів тих сучих,
Що через них я гриз сухар,
Так гірко дні і ночі мучивсь,
Що вже й не страх ніяких кар.
Як не сидів би я, мов з хмар,
Я б громом з гепи їх напудив,
Але, щоб не зчиняти чвар,
Усім кричу: пробачте, люди!

Ломаки, буки, нагаї,
Гарапники на ті паскуди,
Хай ребра злуплять їм киї.
Усім кричу: пробачте, люди!

Інша баляда
(остання)

З кінцем убогого Війона
Кінця цей Заповіт досяг.
На похорон, почувши дзвона,
В яскравих сходьтеся плащах,
В найчервоніших каптанах,
Бо вмер це мученик Кохання,
Так на одне ядро присяг,
Коли цей світ лишав зарання.

Не бреше він. Його гонила
Любов, куди б не полетів,
Мов злидаря, безсердна, била,
До Русільйону й поготів

Кущів не знайдеш і тернів,
Де б не було слідів блукання —
З сорочки пірваних шматків,
Коли цей світ лишав зарання.

Це так було; коли став мертвий,
Одну лише ганчірку мав,
Ба більше: у хвилину смерти
Амур його стрілою втяв
І більше ніж таран додав
Йому болючого страждання,
(Усяк тут дивом дивував),
Коли цей світ лишав зарання.

Мій князю-соколе, ти чув,
Що він накоїв на прощання?
Вина червоного хильнув,
Коли цей світ лишав зарання.